

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudcem JUDr. Tomášem Švecem, Ph.D., ve věci

žalobce: **V. P.**, narozený dne X
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/116238-911,
takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 20. 5. 2024, č. j. MPSV-2024/116238-911, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný podle ustanovení § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**správní řád**“) zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky pro hlavní město Prahu (dále jen „**správní orgán prvního stupně**“) ze dne 18. 3. 2024, č. j. 530369/24/AB (dále jen „**prvostupňové rozhodnutí**“). Prvostupňovým rozhodnutím rozhodl správní orgán prvního stupně tak, že žalobci podle ustanovení § 61 odst. 2

zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o státní sociální podpoře**“) nepřiznal dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení ode dne 1. 1. 2024.

II. Podstatný obsah žaloby

2. Žalobce v podané žalobě předně shrnul, že žalovaný odůvodnil své rozhodnutí tím, že užívaný objekt není bytem ve smyslu ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. K tomu uvedl, že objekt byl dle kolaudačního rozhodnutí kolaudován jako ubytovna. Rovněž vyhodnotil, že souhlas v bodě G formuláře s ověřením údajů se nevztahuje na matku žalobce jako společně posuzovanou osobu.
3. Žalobce namítal, že výklad zákona o státní sociální podpoře musí odpovídat tomu, jaký je jeho smysl a též povinnosti dostát mezinárodním závazkům České republiky, což se týká i osob se zdravotním postižením. Poznamenal, že v Praze chybí 85 000 bytů a zájemce musí mít tzv. ověřený profil a odpovídat tzv. ideálnímu nájemci, což invalidé ani senioři nejsou. Nelze tedy trvat na vyplácení příspěvku na bydlení pouze nájemcům tzv. klasických bytů. Odkázal také na stanovisko veřejné ochránkyně práv týkající se tzv. bezdoplatkových zón s tím, že uživatelé ubytoven by neměli být znevýhodňováni, když využívání těchto zařízení k bydlení je důsledkem bytové krize. Zmínil také, že dosud nebyl přijat zákon o sociálním bydlení, na což poukázal i Ústavní soud.
4. Podle žalobce nemůže být kolaudační rozhodnutí vydané před listopadem 1989 jediným kritériem pro posouzení, zda užívaný objekt splňuje požadavky na byt ve smyslu zákona o státní sociální podpoře. V mezidobí totiž došlo k zásadním změnám v oblasti bydlení včetně jeho dostupnosti. Dále žalobce k tomu, že souhlas s prověřením údajů v bodě G formuláře se nevztahuje na jeho matku jako společně posuzovanou osobu, uvedl, že v bodě B formuláře jeho matka podpisem souhlas též poskytla.
5. Žalobce tedy závěrem podotkl, že k žádosti byly přiloženy všechny doklady a příjmy si správní orgány mohly ověřit. Mohly proto o podané žádosti rozhodnout. Odkázal na podané odvolání a navrhl soudu, aby zrušil napadené rozhodnutí i prvostupňové rozhodnutí a věc vrátil správnímu orgánu prvního stupně.

III. Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě předně stručně shrnul průběh předcházejícího řízení. Mimo jiné uvedl, že správní orgán prvního stupně žalobce vyzval k doložení dokladů, avšak žalobce tuto povinnost nesplnil a neosvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok. Žalobce podle něj nedoložil nájemní nebo podnájemní smlouvu. Předložená smlouva o ubytování takovou smlouvou nebyla. Předložené daňové doklady o zaplacení částky za ubytování pak podle žalovaného nebyly dokladem o výši nákladu na bydlení, které by byly položkově rozepsány. K tomu odkázal na ustanovení § 68 odst. 1 písm. e) zákona o státní sociální podpoře. Dále žalobce nedoložil ani příjem za prosinec 2023.
7. Dále žalovaný podotkl, že se zabýval charakterem bydlení. Ubytování na základě ubytovací smlouvy v objektu občanské vybavenosti, v němž nejsou zkolaudované byty a není určen ani k trvalému bydlení, ani k individuální či rodinné rekreaci, podle něj nesplňuje podmínky nároku na příspěvek na bydlení. Rovněž poznamenal, že na zákonné definice bytu podle zákona o státní sociální podpoře nic nemění ani stanovisko veřejného ochránce práv, které se týkalo doplatku na bydlení. Příspěvek na bydlení není

na bydlení v ubytovně poskytován. Ke kompenzaci nákladů na bydlení v ubytovně lze využít doplatek na bydlení ze systému pomoci v hmotné nouzi.

8. Taktéž žalovaný zmínil, že zdravotní stav není v případě příspěvku na bydlení nijak zohledňován. K poukazu na závazky vyplývající z mezinárodních smluv pak uvedl, že právo na hmotné zabezpečení je vždy vázáno na splnění zákonných podmínek, které žalobce nesplňuje. Žalovaný proto navrhl soudu, aby podanou žalobu zamítl.

IV. Replika žalobce

9. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce podáním ze dne 15. 1. 2025. V něm se vyjádřil, že žalovaný uvedl v podstatě totéž, co v napadeném rozhodnutí. Přehlíží především současnou bytovou situaci označovanou jako bytová krize. Odkazování osob se zdravotním postižením na doplatek na bydlení podle žalobce nelze přijmout, neboť ten je přiznáván za znatelně přísnějších podmínek než příspěvek na bydlení. Dále poznamenal, že žalovaný nijak nezohlednil judikatorní vývoj, k čemuž odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 9. 2024, č. j. 4 Ads 129/2024-23. V něm se měl Nejvyšší správní soud vyjádřit k potřebě bydlení jako podstatnému znaku pro výklad pojmu nájemní bydlení ve smyslu ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře.

V. Obsah správního spisu

10. Ze správního spisu zjistil soud tyto skutečnosti podstatné z hlediska předmětu řízení.
11. Žalobce podal na předepsaném tiskopisu správnímu orgánu prvního stupně žádost o příspěvek na bydlení, kterou žádal o přiznání příspěvku na bydlení od 1. 1. 2024. V této žádosti uvedl, že je nájemcem bytu č. X v budově na adrese X. V bodě B4 byla jako osoba, která s žalobcem společně užívá byt, uvedena paní E. F. P. Ta v této části žádost rovněž podepsala. V průvodním dopisu žalobce mimo jiné uvedl, že dokládá náklady na bydlení za měsíc říjen až prosinec 2023 ve výši 17 100 Kč, resp. 17 670 Kč měsíčně a dále mzdu za stejné období ve výši 6 171 Kč, resp. 6 277 Kč měsíčně. Rovněž zmínil, že od 1. 6. 2023 činí jeho důchod 9 593 Kč měsíčně a důchod paní E. F. P. 18 878 Kč měsíčně. Odkázal také na doklady k předchozím žádostem o příspěvek na bydlení a doplatek na bydlení. V souvislosti s žádostí byly dále ve správním spisu založeny 4 špatně čitelné fotokopie poštovních poukázek A s účelem platby uvedeným jako X, V. P., E. F. P. a majitelem účtu společností X, 2 špatně čitelné fotokopie daňových dokladů za ubytování, na nichž je jako dodavatel uvedena společnost X, a výplatní pásky za období od září do listopadu 2023 pro osobu žalobce.
12. Správní orgán prvního stupně vydal dne 6. 2. 2024 výzvu ze dne 6. 2. 2024, č. j. 265482/24/AB (dále jen „výzva“), kterou žalobce podle ustanovení § 61 zákona o státní sociální podpoře vyzval, aby doložil platnou nájemní smlouvu na byt uvedený v žádosti v období od 1. 1. 2024, řádně vyplněný a podepsaný tiskopis o výši čtvrtletního příjmu za 4. čtvrtletí 2023 pro sebe a pro paní E. F. P., řádně vyplněný a podepsaný tiskopis o výši nákladů na bydlení za 4. čtvrtletí 2023 na byt uvedený v žádosti a případně vyúčtování elektřiny, plynu a služeb za rok 2022 včetně finančního vyrovnání, pokud je obdržel. Upozornil žalobce, že je povinen uvedené doložit do 8 dnů a že v případě nesplnění povinnosti může být výplata dávky zastavena, dávka odejmuta nebo nepřiznána. Výzvu žalobce převzal dne 12. 2. 2024.

13. Na výzvu reagoval žalobce e-mailem ze dne 26. 2. 2024 (a rovněž listinným podáním stejného obsahu odeslaným 4. 3. 2024), v němž uvedl, že doklad o příjmu a nákladech na bydlení nemusí být na předepsaném tiskopise s tím, že žalovaný podle svých internetových stránek akceptuje doložení příjmů v elektronické formě prostřednictvím fotokopíí dokladů. Formulář pro něj není vyhovující. Nechtěl do něj pouze opisovat údaje z jiných dokumentů, které předložil. Požadavek na doložení formuláře v případě seniorů pobírajících pouze důchod podle něj postrádá smyslu. Odkázal také na průvodní e-mail k podané žádosti. Rovněž žalobce podotkl, že další tiskopisy nepotřebuje správní orgán prvního stupně ani kvůli souhlasu, neboť ten byl dán již podpisem tiskopisu žádosti. Vyjádřil se také ke svému zdravotnímu stavu a zdravotnímu stavu své matky. Přiložil rovněž kopii smlouvy o ubytování ze dne 11. 4. 2018 mezi žalobcem, jeho matkou a společností X. Z této smlouvy mimo jiné vyplývá, že společnost X poskytne na dobu neurčitou ubytování v pokoji X se sociálním zařízením a kuchyňským koutem společnými s pokojem X.
14. Správní orgán prvního stupně následně vyrozuměl žalobce, že byly shromážděny podklady pro rozhodnutí a že má právo se k nim vyjádřit. Přípisem ze dne 5. 2. 2024 (vypraveným dne 18. 3. 2024) také požádal o součinnost ve věci posouzení splnění podmínek ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře Úřad městské části Praha 3. Dotazoval se, zda jednotka č. X v budově na adrese X, svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňuje požadavky na trvalé bydlení podle stavebního zákona.
15. Posléze správní orgán prvního stupně vydal dne 19. 3. 2024 prvostupňové rozhodnutí, kterým podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře rozhodl nepřiznat žalobci dávku státní sociální podpory příspěvek na bydlení ode dne 1. 1. 2024. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že žalobce neuposlechl výzvu k osvědčení rozhodných skutečností. Dne 12. 4. 2024 pak bylo správnímu orgánu prvního stupně doručeno sdělení Úřadu městské části Praha 3, Odboru výstavby a územního rozvoje, ze dne 11. 4. 2024, č. j. UMCP3 184441/2024 (dále jen „**sdělení stavebního úřadu**“). Tím mu Úřad městské části Praha 3 sdělil, že budova je kolaudována jako ubytovna kolaudačním rozhodnutím ze dne 18. 8. 1986, č. j. Výst./3016/2323/86/Ur. Dle tohoto rozhodnutí se nejedná o byty, ale o ubytovací jednotky. Zmínil i jejich převážnou skladbu. Dále uvedl, že čísla bytů stavební úřad neeviduje. Změna užívání z ubytovny na penzion dohledána nebyla, a proto je v katastru nemovitostí objekt zapsán jako stavba občanského vybavení. Rovněž stavební úřad poznamenal, že vzhledem k popisu ubytovací jednotky lze přisvědčit, že požadavky podle § 3 písm. i) vyhlášky č. 268/2006 Sb., o technických požadavcích na stavby (*sic!*), a následně § 8, § 10, § 11, § 38 a § 44, jsou splněny.
16. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání, v němž uvedl, že předložil smlouvu na dobu neurčitou. Aktuální smlouvu doložit nemohl, neboť dostal výpověď, o kterou se vede soudní spor. Podotkl také, že slouží-li ubytovna k uspokojení potřeby bydlení, jedná se o smlouvu o nájmu. Vyplňovat tiskopisy pak podle něj není povinností. Jaké má on i jeho matka příjmy pak bylo uvedeno v průvodním dopise k žádosti a správní orgán prvního stupně si je může ověřit, když k tomu obdržel souhlas. Údaj o nákladech za plyn a elektrickou energii pak provozovatel neposkytuje. Dále žalobce poznamenal, že nelze klást žadatelům k tíži, že k uspokojení potřeby bydlení užívají ubytovny, když náleží mezi osoby se zdravotním postižením a seniory. Poukázal také

na neexistenci zákona o sociálním bydlení a na to, že žádost o sociální byt byla bez uvedení důvodů zamítnuta Magistrátem hlavního města Prahy. V prvostupňovém rozhodnutí podle něj správní orgán prvního stupně také zcela pominul jeho argumentaci z vyjádření ze dne 26. 2. 2024.

17. O podaném odvolání rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím, jímž toto odvolání zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. V jeho odůvodnění uvedl, že žalobce nedoložil doklady požadované ve výzvě potřebné pro vyhodnocení nároku na příspěvek na bydlení, ačkoliv k tomu byl písemně vyzván a byl upozorněn na následky nesplnění výzvy. Dále žalovaný odkázal na ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře a žalobcem doloženou kopii smlouvy o ubytování. Podotkl, že nahlédnutím do katastru nemovitostí zjistil, že budova s číslem popisným X v ulici X je zapsána jako stavba občanského vybavení s počtem bytů 0. Bylo tedy zjištěno, že pokoj X nesplňuje podmínky ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Neobstojí podle něj tedy námitka, že i smlouva o ubytování je svojí povahou nájemní smlouvou dle občanského zákoníku. Podotkl, že zákon o státní sociální podpoře jasně vymezuje pojem byt. Žalobce není vlastníkem ani nájemcem bytu, ale pouze obývá pokoj s příslušenstvím, které je společné s dalším pokojem na ubytovně. S odkazem na sdělení stavebního úřadu uvedl, že budova je kolaudována jako ubytovna a dle kolaudačního rozhodnutí se nejedná o byty, ale o ubytovací jednotky, což jasně dokazuje skutečnost, že žalobce není nájemcem ani vlastníkem bytu dle zákona o státní sociální podpoře. Dále podle žalovaného nelze vyhovět námitce týkající se dokládání příjmu a nákladů, neboť v ustanovení § 68 písm. b) a e) zákona o státní sociální podpoře je jasně uvedeno, jaké doklady je nutno k nové žádosti doložit. Stejně je uvedeno i na zadní straně žádosti. Rovněž žalovaný nepřihlédl k námitce týkající se zdravotního stavu a seniorů, neboť tyto skutečnosti se v případě příspěvku na bydlení nezkoumají. Nepřihlédl ani k námitce nepřezkoumatelnosti, neboť v prvostupňovém rozhodnutí je jasně uvedeno, že dávka byla nepřiznána na základě nesplnění výzvy. Vyjádření žalobce bylo přitom podáno až po uplynutí lhůty stanovené ve výzvě. K námitce ohledně souhlasu s prověřením údajů žalovaný uvedl, že bod G žádosti se nevztahuje na společně posuzovanou osobu.

VI. Hodnocení věci Městským soudem v Praze

18. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu dotčeném žalobou, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán podle ustanovení § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Rozhodoval bez nařízení jednání, neboť žalobce i žalovaný k výzvě a poučení soudu podle ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyjádřili s takovým projednáním věci nesouhlas. Soud zároveň za této situace a s ohledem na obsah správního spisu nepovažoval nařízení jednání za nezbytné. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel zejména z následujících ustanovení právních předpisů.
19. Podle ustanovení § 24 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře *má nárok na příspěvek na bydlení vlastník nebo nájemce bytu, který byt užívá, jestliže a) náklady na bydlení přesahují částku součinu rozhodného příjmu vlastníka, nebo nájemce bytu a společně posuzovaných osob a koeficientu 0,30 a současně b) součin rozhodného příjmu a koeficientu 0,30 není vyšší než částka normativních nákladů na bydlení.*

20. Podle ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře se *bytem pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívány určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.*
21. Podle ustanovení § 50 zákona o státní sociální podpoře je *podmínkou nároku na výplatu dávky písemný souhlas oprávněné osoby a společně s ní posuzovaných osob (§ 7) s tím, aby státní orgány a další právnické osoby a fyzické osoby sdělily orgánům státní sociální podpory, pokud o dávce rozhodují, vyplácí ji nebo kontrolují, výši příjmu těchto osob, skutečnosti prokazující nezaopatřenost dítěte, nepříznivý zdravotní stav, údaje o přihlášení se k trvalému pobytu a další údaje, které tvoří náležitosti žádosti podle § 68, a to v rozsahu potřebném pro rozhodování o dávce, její výši a výplatě. Pro nárok na výplatu rodičovského příspěvku se nevyžaduje podmínka písemného souhlasu rodiče, který neuplatnil nárok na rodičovský příspěvek. Mělo-li nezaopatřené dítě nárok na dávku před dovršením zletilosti, náleží mu výplata dávky po dovršení zletilosti, udělí-li takové dítě písemný souhlas podle věty první. Věta třetí platí obdobně pro nárok na výplatu rodičovského příspěvku rodiče po dovršení 16 let.*
22. Podle ustanovení § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře platí, že *byl-li příjemce dávky vyzván příslušným orgánem státní sociální podpory, aby osvědčil skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, její výši nebo výplatu, je povinen této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do osmi dnů ode dne doručení výzvy, neurčil-li orgán státní sociální podpory delší lhůtu; neučiní-li tak v určené lhůtě, může být výplata dávky zastavena, dávka může být odejmuta nebo nepřiznána, jestliže příjemce byl ve výzvě na tento následek prokazatelně upozorněn.*
23. Podle ustanovení § 67 odst. 1 zákona o státní sociální podpoře se *řízení o přiznání dávky zahajuje na základě písemné žádosti oprávněné osoby podané příslušné krajské pobočce Úřadu práce na tiskopisu předepsaném Ministerstvem práce a sociálních věcí. Žádost lze podat nejdříve 60 dnů předem, od kterého oprávněná osoba o dávku státní sociální podpory žádá.*
24. K podané žalobě je v první řadě třeba uvést, že *správní orgán prvního stupně rozhodl prvostupňovým rozhodnutím o nepřiznání příspěvku na bydlení z důvodu, že žalobce nevyhověl výzvě, kterou jej vyzval k doložení nájemní smlouvy, vyplněných a podepsaných tiskopisů o jeho příjmech a příjmech jeho matky a nákladech na bydlení (ustanovení § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře). Žalovaný pak na základě odvolání žalobce potvrdil prvostupňové rozhodnutí s tím, že žalobce skutečně nevyhověl výzvě a požadované podklady nedoložil. Zabýval se nicméně i povahou žalobcem obývaného prostoru.*
25. V této souvislosti soud předesílá, že *obdobnou věcí stejného žalobce se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 30. 9. 2024, č. j. 2 Ads 61/2024-46, a ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Ads 181/2024-43. Na závěry v nich vyjádřené tak je možné navázat i v nyní posuzované věci. Lze tedy vyjít z toho, že „povinnost použít předepsaný tiskopis se podle zákona o státní sociální podpoře vztahuje pouze na zahájení řízení o přiznání dávky (§ 67 odst. 1). Ohledně dalších náležitostí (doložení příjmů a nákladů) zákon nic takového nestanoví a žalovaný ani neuvedl, z čeho takovou povinnost žadatele dovozuje. To, že je na internetových stránkách žalovaného dostupný formulář a návod k jeho vyplnění, takovou povinnost nezakládá. Jedná se pouze o pomůcku, která návodným způsobem informuje žadatele o tom, jaké údaje má poskytnout, a nepochybně i usnadňuje díky jednotnému*

uspořádání sdělených údajů správnímu orgánu jejich zpracování (zákon totiž ukládá rozepsání nákladů na bydlení podle položek – srov. § 25 zákona o státní sociální podpoře).

26. *Správní orgány jsou při výkonu veřejné moci vázány zákonem. Jde o ústavní princip plynoucí z čl. 2 odst. 3 Ústavy (státní moc lze uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon), resp. z čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2023, s. 25, marg. č. 12.). Musí tedy postupovat v souladu s procesními předpisy, zde zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, a zákonem o státní sociální podpoře. Pokud z nich neplyne požadavek na zvláštní formu podkladů pro posouzení nároku na dávku, nelze ji po žadateli vyžadovat. Městský soud tuto otázku uchopil nesprávně, pokud konstatoval, že z ničeho neplyne, že by žadatel o příspěvek byl povinnosti vyplnit formuláře o příjmech a nákladech zproštěn. Samotný formulář Žádost o příspěvek na bydlení (dále „žádost“) takovou povinnost stanovit nemůže.*
27. *Správní orgán je v souladu s § 3 správního řádu povinen řádně zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (zásada materiální pravdy). Žalovaný v napadeném rozhodnutí připouští, že povinnost opatřit podklady pro rozhodnutí má správní orgán (§ 50 odst. 2 správního řádu), nicméně z povahy věci také plyne, že od žadatele lze oprávněně očekávat aktivní přístup a součinnost s úřadem práce při zjišťování skutečností rozhodných pro přiznání dávky, o kterou požádal. Obecná povinnost správního orgánu pomoci žadateli nedostatky odstranit podle § 45 odst. 2 správního řádu je modifikována zvláštní právní úpravou v zákoně o státní sociální podpoře (výše citovaný § 61 odst. 2). Nevyhovění výzvě ve stanovené lhůtě může mít za následek neúspěch žádosti o dávku.“ (Body 17 až 19 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Ads 181/2024-43.)*
28. *Pokud správní orgán dospěje k závěru, že doložené podklady nejsou dostatečné, je povinen informovat žadatele, v čem jejich nedostatečnost spočívá, a vyzvat jej k doplnění. Z výzvy pak musí být zřejmé, jakým způsobem má žadatel postupovat. V případě, že žadatel již k žádosti některé podklady přiložil, nemůže výzva obsahovat pouze formalistický požadavek na vyplnění nepovinných tiskopisů. Správní orgán nesmí ani žadatele vyzývat, aby opětovně poskytoval podklady k těm skutečnostem, které již doložil, a navíc mu stanovit zákonem nevyžadovanou formu.*
29. *V posuzované věci vedlo nevyhovění výzvě (požadující předložení podkladů ve formě, kterou zákon nestanoví) k zamítnutí žádosti o příspěvek na bydlení. Správní orgán prvního stupně přitom vůbec neposoudil obsah již předložených podkladů. Nevysvětlil ani zda a které zákonem stanovené náležitosti scházejí a proč předložené podklady nejsou dostačující. Žalobci dávku kvůli nesplnění výzvy nepřiznal, ačkoliv ten projevil svou reakcí snahu spolupracovat. Na tom nic nemění ani skutečnost, že žalobce na výzvu reagoval až po vypršení lhůty k doložení podkladů. I s argumentací a podklady doloženými po jejím skončení (a před vydáním rozhodnutí) jsou správní orgány povinny se náležitě vypořádat. Žádné konkrétní informace o tom, co vše je třeba ještě doložit však žalobce neobdržel. Žalovaný pak postup správního orgánu prvního stupně aproboval. K tomu pouze dodal, že § 68 zákona o státní sociální podpoře jasně stanoví, jaké doklady je třeba doložit, a že informaci o tom obsahuje rovněž zádní strana žádosti. Proč však nebyly žalobcem předložené doklady dostatečné neuvedl ani on. (Viz také body 19 a 20 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2024, č. j. 2 Ads 61/2024-46, a body 20 a 21 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Ads 181/2024-43.) K tomu je na místě ještě dodat, že soud souhlasí s žalobcem, že*

podpisem v části B tiskopisu žádosti dala matka žalobce výslovný souhlas k tomu, aby státní orgány a další osoby sdělily výši příjmů a údaje o bydlišti v ČR (viz úvodní poučení v části B tohoto tiskopisu). Lze tak sice dát za pravdu žalovanému, že souhlas v části G tiskopisu se vztahuje toliko na osobu žadatele, nicméně podpisem části B tiskopisu vyjadřuje osoba, která užívá byt společně s žadatelem, taktéž souhlas ke sdělení relevantních údajů. Tuto skutečnost správní orgány zcela pominuly a vůbec nijak se k ní nevyjádřily.

30. Správní orgány tak porušily procesní povinnost při zjišťování stavu věci, neboť se měly pokusit opatřit si rozhodné skutečnosti prostřednictvím konkrétní výzvy, v níž by žalobce informovaly, které skutečnosti rozhodné pro posouzení nároku je třeba doplnit a doložit. To neučinily, neboť výzva k doložení potřebných podkladů obsahovala pouze formalistický požadavek na doplnění některých podkladů a vyplnění tiskopisů, aniž by v ní bylo uvedeno, které konkrétní skutečnosti je třeba doložit. Z uvedených důvodů tedy porušily zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost jejich rozhodnutí (srov. bod 26 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2024, č. j. 2 Ads 61/2024-46, a bod 24 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Ads 181/2024-43). Rovněž správní orgány žádným způsobem neuvedly, proč shromážděné podklady (s případnými dalšími podklady obstaranými na základě udělených souhlasů ve smyslu ustanovení § 50 zákona o státní sociální podpoře) nejsou dostatečné a nebylo tedy možné žádost věcně posoudit. Zatížily tak své rozhodnutí i vadou nepřezkoumatelnosti (srov. bod 24 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Ads 62/2024-56). Pro úplnost je v této souvislosti třeba ještě poznamenat, že nedostatek odůvodnění napadeného rozhodnutí spočívající v jeho nepřezkoumatelnosti nemůže žalovaný dodatečně zhojit ve svém vyjádření k žalobě (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2004, č. j. 3 As 51/2003-58, a ze dne 19. 12. 2008, č. j. 8 Afs 66/2008-71).
31. Pokud jde o úvahu žalovaného týkající se povahy obývaného prostoru z hlediska naplnění podmínek ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře, je třeba nad rámec výše uvedeného konstatovat, že ta byla předčasná. Takovou úvahu totiž nelze činit v případě, že důvodem nepřiznání příspěvku na bydlení je nevyhovění výzvě k poskytnutí požadovaných dokumentů. Splnění podmínek nároku na dávku vůbec nemělo být zkoumáno a povahu prostor obývaných žalobcem ani povahu smlouvy tedy správní orgány neměly posuzovat. Nepřiznání dávky z důvodu nevyhovění výzvě ve smyslu ustanovení § 61 odst. 2 zákona o státní sociální podpoře je odlišným rozhodovacím důvodem než meritorní závěr o tom, že žadatel nesplňuje hmotněprávní podmínky pro přiznání dávky. Ostatně ani správní orgán prvního stupně žádnou takovou úvahu neučinil. (K tomu srov. body 25 a 26 již opakovaně zmiňovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2024, č. j. 2 Ads 181/2024-43.)
32. Ani soud se tedy nemůže zabývat meritorními otázkami týkajícími se splnění podmínek pro přiznání příspěvku na bydlení. Přesto však dodává, že žalovaný se při posuzování povahy žalobcem obývaného prostoru opřel podle svých slov mimo jiné o nahlédnutí do katastru nemovitostí. Žádný výpis z katastru nemovitostí však nebyl do správního spisu založen. V souvislosti s dokazováním webovými stránkami je proto nutné odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 12. 2020, č. j. 7 As 177/2019-35. Z tohoto rozsudku mimo jiné vyplývá, že relevantní obsah webových stránek je třeba

zachytit a učinit součástí spisového materiálu, neboť tento obsah, který se v čase může měnit, je třeba taktéž dokazovat (srov. také např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2016, č. j. 1 As 80/2016-30). V obecné rovině pak soud ještě připomíná, že při případném hodnocení splnění podmínek pro přiznání příspěvku na bydlení by bylo na místě se blíže zabývat i sdělením stavebního úřadu, které žalovaný taktéž zmínil. V něm totiž stavební úřad uvedl, že budova je sice kolaudována jako ubytovna a dle tohoto rozhodnutí se tedy nejedná o byty, ale o ubytovací jednotky. Nicméně zároveň k dotazu správního orgánu prvního stupně sdělil, že ubytovací jednotky splňují požadavky podle § 3 písm. i) i § 8, § 10, § 11, § 38 a § 44 vyhlášky č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby. Tomuto sdělení by se proto měly správní orgány blíže věnovat a řádně vysvětlit, zda z něj vyplývá, že žalobcem obývaný prostor naplňuje definici bytu ve smyslu ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře. Dostatečně podrobně by pak měly být vysvětleny i případné úvahy vztahující se k žalobcem doložené smlouvě o ubytování a závěry z nich vyplývající. Taktéž soud podotýká, že je případně nutné dát žadateli možnost se k obstaraným podkladům vyjádřit (ustanovení § 68d zákona o státní sociální podpoře a ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu).

33. K další žalobní argumentaci soud uvádí, že při hodnocení naplnění podmínek pro přiznání nároku na dávku státní sociální podpory se nezkoumá věk a zdravotní stav žadatele ani aktuální dosažitelnost nájemního bydlení. Z tohoto důvodu nelze v rozporu se zákonem přiznávat příspěvek na bydlení s přihlédnutím ke zdravotnímu postižení či věku osobě, která nesplňuje zákonné podmínky. Totéž platí i ve vztahu k důvodům vedoucím k využití služeb ubytovny. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 27. 8. 2015, č. j. 2 Ads 168/2015-32, uvedl, že *„rozsah poskytování takového příspěvku nemá být absolutní a nemá dopadat na všechny osoby, kterým by mohl příspěvek pomoci. Ústavní pořádek jako takový nezaručuje žadatelům o příspěvek na bydlení ani určitou výši dávky, ani nárok na dávku jako takový (...) záleží na vůli zákonodárce, jak vymezí skupinu oprávněných osob z hlediska jejich sociálního statutu (tzn. dle výše příjmu, užívacího titulu k obývané nemovitosti apod.). Rozsah státní sociální podpory a vymezení okruhu osob, které mohou při splnění zákonných podmínek z podpory státu benefitovat, je tak především záležitostí sociální politiky státu, tedy prioritně moci zákonodárné, nikoliv moci soudní.“*

VII. Závěr a náklady řízení

34. Z výše uvedených důvodů tak soud podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a pro podstatné porušení ustanovení o řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé. Věc zároveň vrátil dle ustanovení § 78 odst. 4 s. ř. s. žalovanému k dalšímu řízení. Neshledal však důvod pro postup podle ustanovení § 78 odst. 3 s. ř. s. a prvostupňové rozhodnutí proto nezrušil. Bude na žalovaném, aby náležitě posoudil podané odvolání a případně rozhodl o způsobu nápravy pochybení správního orgánu prvního stupně.
35. V dalším řízení přitom bude žalovaný vázán právními názory soudu vyjádřenými v tomto rozsudku (viz ustanovení § 78 odst. 5 s. ř. s.). Zejména bude třeba náležitě posoudit, zda jsou shromážděné podklady dostatečné pro věcné posouzení splnění podmínek pro nárok na příspěvek na bydlení. Vypořádat se bude nutné i s tím, zda je možné objasnit chybějící skutečnosti i bez součinnosti žalobce na základě jeho souhlasu

a souhlasu jeho matky na vyplněném tiskopisu žádosti. V případě závěru, že některé skutečnosti nejsou objasněny, vyzvou správní orgány srozumitelným a náležitým způsobem žalobce, aby doplnil konkretizované zákonem stanovené náležitosti, které dosud nepředložil. Pokud budou všechny potřebné podklady shromážděny, správní orgány věcně posoudí, zda žalobce splňuje podmínky pro přiznání příspěvku na bydlení, a mimo jiné též uvedou i přezkoumatelný závěr o tom, zda je možné považovat žalobcem obývaný prostor za byt ve smyslu ustanovení § 24 odst. 5 zákona o státní sociální podpoře.

36. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků rozhodl soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce sice byl v řízení úspěšný, avšak žádné náklady mu nevznikly a ani žádné neuplatňoval. Žalovanému náhrada nákladů nenáleží, jelikož ve věci úspěch neměl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze, dne 15. dubna 2025

JUDr. Tomáš Švec, Ph.D.
samosoudce